

pútnický list

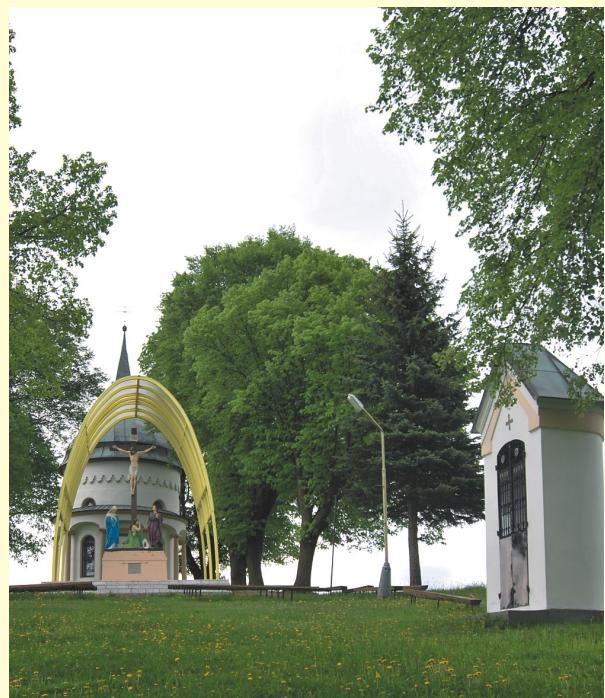
október 2018

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

ORAVA A LIPTOV a pútnické aktivity v Českej Republike

BOBROV

Tradícia bobrovských púti na Orave má už vyše storočnú história a pokračuje dodnes. História vzniku kalvárie siaha do roku 1834, keď bola nad Bobrovom postavená kaplnka ku cti Nanebovzatej Panny Márie. Kaplnka však bola následkom veľkej búrky v roku 1889 zničená. V rokoch 1890 - 1894 Bobrovčania kaplnku na vršku obnovili a postavili k nej i 14 zastavení krízovej cesty. Fundátorom kalvárie bol rodák, kanonik Štefan Koštialik. Každoročne sa tu 14. augusta resp. v predvečer miestneho odpustu Nanebovzatia Panny Márie slávi ojedinelá pobožnosť usnutia Panny Márie a jej nanebovzatia. Z farského Kostola sv. Jakuba sa organizuje sprievod so sochou Panny Márie a smeruje okolo zastavení bobrovskej kalvárie na vršok, kde stojí kaplnka a do nej sa za spevu a modlitieb ukladá telo Panny Márie na pochovanie. Na žiadosť kanonika Štefana Koštialika udelil pápež Lev XIII. 28. júla 1893 plnomocné odpustky všetkým, ktorí v zbožnosti navštívia toto miesto a v deň odpustu tam vykonajú príslušné skutky pokánia a modlitby. Toto privilégium malo platnosť 7 rokov. Dnes sú v platnosti nové normy o odpustkoch, ktoré tu možno získať v deň odpustu alebo po vešperách v predchádzajúci deň, príp. v nedeľu, keď sa koná vonkajšia slávlosť Nanebovzatia Panny Márie.

PÚTNICKÉ MIESTA ORAVY A LIPTOVA

Krivá

Orava
Bobrov
Klin
Zákamenné
Trstená
Tvrdošíň
Krivá

Smrekovica

VSTÚPTE do Asociácie pútnických organizácií a prispejte k rozvoju, obnove a osvete putovania na Slovensku. Získate podporu a spoluprácu organizácií, ktoré pôsobia v oblasti pútnictva, dobrovoľníkov, rozšírite si prístup k informáciám, možnosť prezentácie aktivít napr. na veľtrhoch, internete, FB...

POZVANIE
pre jednotlivcov i pútnické miesta

info o pútnických miestach na: www.putnickemiesta.sk

CESTA SV. FRANTIŠKA - VIA DI SAN FRANCESCO

Sv. František z Assisi patrí medzi najznámejších svätcov. Mnohí ho poznáme ako prvého z menších bratov, vieme o jeho láske k Bohu, ľuďom a k prírode. Známy jeho chválospev na stvorenstvo, jeho čisté priateľstvo so sv. Klárou. Do dejín Cirkvi vstúpil ako prvý stigmatizovaný svätec... jeho sviatok oslavujeme 4. októbra. V predvečer tohto dňa si vo františkánskych chránoch pripomíname tzv. „tranzitus“ – prechod. Pokiaľ ste ešte nezažili túto slávnosť, vrelo odporúčam! Chodte večer 3. októbra ku františkánom!

Toskánsko, Umbria i Rietske údolie sa stávajú stredobodom príbehu života brata Františka. Prechádzajúc nádhernými horami, olivovými hájmi, stredovekými mestami sa brat František prihovára dušiam pútnikov, ktorí hľadajú pokoj a dobro.

Pútnická cesta – Via di San Francesco (Francigena di San Francesco) má dva hlavné smery. Severná časť sa oficiálne začína na Hore Boha - La Verna (mestečko Quisy dela Verna) a končí sa v Assisi. Južná vedie z Rietskeho údolia do Assisi. Obe cesty sa dajú prepojiť s pútnickou cestou Via di Roma, čo pútnikovi umožňuje spojiť si púť aj s večným mestom a s hrobmi sv. apoštola Petra a Pavla.

Napriek tomu, že v spomínaných smeroch je cesta pomerne dobre značená, vzhľadom na vlastnú skúsenosť, odporúčam aj dobrú turistickú mapu jednotlivých častí Talianska. I ked' u nás, na Slovensku, zatiaľ neexistujú praktické knižné publikácie o tejto pútnickej ceste, internet už poskytuje pomerne dobre spracované údaje a informácie. Viaceré zdroje informujú o tom, že cesta sa „neoficiálne“ začína v pustovni Dovadola nedaleko mesta Forli, alebo vo Florencii a vedie cez Camaldoli * na La Vernu. Vyskúšala som a neolutovala som. Skutočne vám stačí dobrá turistická mapa a v teréne, medzi bieločervenými turistickými značkami, sa budete vedieť pomerne dobre orientovať. Preukaz pútnika si môžete zakúpiť za dobrovoľný príspevok aj cez internet v centre pútnickej cesty v Gubbio - info@viadifrancesco.it

Cesta je fyzicky i finančne náročnejšia ako púť do Compostely. Ubytovania poskytujú prevažne B&B, len zriedkavo nájdete klasické „albergy“. Nech vás to však neodradí. Cena tejto cesty sa nedá vyvážiť žiadnym zlatom. Putovanie po Via di San Francesco si môžete naplánovať individuálne podľa vašich možností. Rím aj Florencia majú dobré letecké a vlakové spojenie, preto nie je ľahké zvoliť si začiatok zo severu či z juhu. Niektoré trasy sa dajú prepojiť aj miestnou autobusovou či vlakovou dopravou.

Cesta sv. Františka je aj teraz, po stáročiach, naplnená jeho duchom. Prostredníctvom prírody, miest i ľudí hovorí o láske k malým veciam, o úcte a vďačnosti, vzájomnej štedrosti. Vedie ducha z nižin do výsin, kde sa rozprestiera ticho. Stredoveké mestá a pustovne dotvárajú dobu „chudáčika z Assisi“, ktorý sa však dôvernejším spoznávaním stáva pre pútnika veľkým hrdinom a skutočným rytierom viery.

Svätyňa na La Verne je pre mňa osobne duchovným vrcholom tejto pútnickej cesty. Preto volím skôr koniec cesty tu, na tomto mieste, než v Assisi, ktoré je pomerne rušným turistickým centrom. Zaujímavým miestom na ceste do La Verny je kláštor bielych mníchov – Camaldoli. Ubytovať sa dá v kláštornom hoteli. Na La Verne vám odporúčam ubytovanie i stravu priamo v kláštore – najlacnejšie je Dormitorio St. Anna, ktoré je klasickou formou albergu pre peších pútnikov. Z (alebo do) La Verny sa dá kráčať dvomi smermi cez Caprese Michelangelo – rodisko Michelangela Buonarotoho, alebo cez dedinku Pieve Santo Stefano, pričom táto časť je menej náročná. Cesty vedú okolo pustovní Eremo della Cassella aj Cerbailo ležia súčasťou cesty a ako postupne zistíte pustovne sú vždy v kopci, ale opäť sa zbiehajú do mestečka Sansepolcro na úpatí Toskánska. Pred ním, v horách máte opäť možnosť vystúpiť do františkánskej pustovne Montecasale. Následne

prejdete do Umbrie, zeleného srdca Talianska, kde nájdete pekné mestá ako Città di Castello, Pietralunga a Gubbio.

V Gubbio (mesto, kde sa sv. František dohovoril s ľuďmi a pomohol tak miestnym ľuďom) sa začína časť cesty, ktorá sa volá aj Cammino della pace – cesta pokoja. Vedie cez mestečko Valfabbrica do Assisi, k hrobu sv. Františka. Samotné Assisi patrí medzi najnavštevovanejšie mestá Talianska, ale pokoj, ktorý ste získali už počas cesty, sa z Vás nevytratí. Vo vlastnom tichu duše môžete prejsť miestami, kde žila sv. Klára – San Damiano, Rivortorto – miesto, kde žilo prvé spoločenstvo bratov. Duchovným centrom sa iste pre mnohých stane maličká Porciunkula v bazilike Santa Maria degli Angeli. Ako super ubytovanie pre peších pútnikov v Assisi odporúčam Ostello della Pace (Via di Valecchie, 4).

Ak chcete pokračovať do Ríma, už v Assisi zbadáte smerovky s nápisom Via di Roma. Smelo po nich môžete kráčať. Povedú Vás pohorí Monte Subasio cez Eremo delle Carceri (odporúčam navštíviť v ranných hodinách) do mestečka Spello a neskôr cez mestečko Trevi do Spoletského údolia. Budete tak kráčať cestou „rytiera“, ktorý chcel bojovať v križiackej výprave, ale v meste Spoleto sa mu prihovoril Pán a on pochopil, že láska je viac než meč. Porazený Láskou sa vrátil do Assisi, kde následne začala jeho duchovná premena – stal sa „rytierom“ Boha a ženíčom Pani Chudoby. Možno preto, ako jediný vo svojej dobe, našiel rešpekt u sultána Melek – al- Kamila a neskôr, v roku 1347, bratia františkáni dostali aj právo spravovať Baziliku Narodenia v Betleheme. Celý kraj Spoleto a Rieti je pretkaný pustovňami a jaskynkami. Ak máte potrebu zostať v tichu, zoberete sa do tejto časti pútnickej cesty a chodte od jednej ku druhej. Navštívte Montecasale pri Spolete, Greccio, Poggio Bustone, Fonte Colombo, či Santuario Santa Maria de la Foresta v Rietskom „údolí svätého“ (Valle Santa).

Rieti sa nachádza už v blízkosti Ríma. Pobývali tu viacerí pápeži. Táto časť cesty bola otvorená v roku 2003 a má dĺžku cca 80 km. Dá sa prejsť aj na bicykli s využitím trasy Conca Reatina. Doklad o absolvovaní tejto časti púte môžete dostať v kancelárii pre pútnikov na Via Cintia č. 87 v Rieti. Ďalšie testimonium (doklad o absolvovaní púte) môžete získať v kancelárii pri bazilike sv. Františka v Assisi (Via di San Francesco), alebo po absolvovaní Via di Roma aj v kancelárii pre pútnikov pri námestí sv. Petra (Piazza PIO XII, 9). PACE E BENE!

*kamaldulskí mnísi žili aj na území Slovenska. Známa je aj tzv. kamaldulská biblia. Ide o prvý známy preklad celej biblie do slovenčiny. Vyhotovili ho kamaldulskí mnísi pravdepodobne z Červeného Kláštora alebo Nitry v prvej polovici 18. storočia (každopádne pred rokom 1756) a zachoval sa v rukopise, odpise vykonanom od 6. mája 1756 do jari 1760.

Preložený je z latinského textu Vulgaty, pri prekladaní sa prihliadal aj na hebrejské a grécke originály a české a poľské preklady. Preklad obsahuje množstvo vysvetľujúcich poznámok v latinskom jazyku na okrajoch jednotlivých strán. Kamaldulský preklad mal byť používaný aj ako lekcionár, križikom sa v ňom totiž označuje začiatok a koniec každej lekcie a na konci je uvedený rozpis čítaní na celý cirkevný rok. Písaná je tzv. kamaldulskou slovenčinou. Text sa vyznačuje úsилím používať formy a výrazy bežnej slovenskej hovorenej reči, s výraznými západoslovenskými prvkami aj niektorými zaužívanými knižnými jazykovými prvkami českého pôvodu. Preklad je svedectvom vysokej duchovnej kultúry a jazykovej vyspelosti prostredia, v ktorom vznikol, je na vyspelej intelektuálnej, teologickej a jazykovej úrovni a úplne porovnatelný s inými súdobými či dotedajšími prekladmi. Jediný zachovaný exemplár je dnes v archíve Arcibiskupskeho úradu v Trnave. Našiel sa na fare v Číferi.

Európsky unikát v Južných Čechách – Kalvária v Římově a príklad, o tom, že sa to dá

Najrozsiahlejším pútnickým miestom na svete je Jeruzalem a jeho Via Dolorosa, cesta, ktorou kráčal Ježiš Kristus nesúc svoj kríž na Golgotu. Táto cesta sa stala predobrazom všetkých krížových ciest.

Nedaleko Českého Krumlova, ktorý je už dávno zaradený medzi národné a kultúrne klenoty a pamiatky UNESCO, sa v dedinke Římov nachádza nevšedná krajinárska krížová cesta. Ide o český aj európsky unikát, nakoľko krížová cesta s 25 zastaveniami kopíruje Jeruzalem nielen čo sa týka vzdialenosť ale aj priestorovej orientácie jednotlivých "kaplniek" (sever-západ-východ-juh). Pútnické miesto je spojené aj s viacerými zaznamenanými zázrakmi uzdravenia a je dnes stále živé a navštievované.

Touto kalváriou som kráčala už viac krát, rada tu sprevádzam pútnikov. Miesto pre modlitbu a ticho...skupinky modliacich sa ľudí, ktoré vzájomne rešpektujú „úctivú vzdialenosť“. Ak je pekné počasie, nič Vás neprinúti prebehnuť popri jednotlivých zastaveniach „bez zastavenia“.

Římovská pašiová krížová cesta je po Jeruzaleme údajne druhou najväčšou na svete. Meria asi 6 km. Klukatá sa medzi poliami a lesom a popri rieke Malší zachádza späť do obce. Jej vznik, ako hovorí jedna z legien, je spojený so snom jezuitského lekárnika z Českého Krumlova – Jana Gurreho (1610-1680). V sne sa užavil Ježiš Kristus a želal si spasiť juhočeský ľud prostredníctvom krížovej cesty. Mala byť postavená v tejto krajine, ktorá sa svojím profilom nápadne podobá na Jeruzalem. Zároveň mu Ježiš oznámil, že ho navštíví mnich, ktorý Jeruzalem dobre pozná a so všetkým mu poradí. Iná legenda hovorí, že nešlo o sen, ale priamo o zjavenie, v ktorom sa P. Gurremu okrem Ježiša zjavila aj Panna Mária a žiadala: „tu chcem mať svoj dom“. Spočiatku vrazil zbožný lekárnik nerozumel tomuto zjaveniu a až neskôr sa rozhadol pre stavbu Loretkej kaplnky a krížovej cesty. Ak si aj príbehy nechajú svoje tajomstvá, isté je, že Loreta vznikla o niečo skôr (r. 1653, vysvätená v r. 1658) ako samotná krížová cesta. Je treťou najstaršou loretánskou kaplnkou v Čechách a pod jej oltárom sú v osobitnej schránke uložené pozostatky P. Jana Gurreho, ktorý skutočne s pomocou mnicha Alexia, vybudoval celý pútnický areál. Vedľa Lorety sa nachádzajú ambity, ktoré sú zdobené výjavmi zo života Panny Márie a na freskových malbách je znázorených aj 23 mariánskych pútnických miest z Moravy, Čiech a Sliezska. Všetko bolo vo vtedajšej dobe vybudované z darov dobrodincov. Loreta s ambitmi tvorí jednotný stavebný aj duchovný celok, slúžiaci k oslavie Bohorodičky. V centre areálu stojí aj Kostol sv. Ducha (1672 – 1697).

V súčasnosti ojedinelá krížová cesta vyžaduje pozornosť kompetentných osôb. „Kaplnky sú prázdne, obsah diania, preropravania príbehu – preto vznikali pútnické miesta – teraz chýba,“ povedal p. Daniel Šnejd, riaditeľ pamiatkového úradu v Českých Budějoviciach.

Nakoľko bol celý areál, rozhodnutím vlády ČR zo dňa 31. 1. 2018, zaradený medzi národné kultúrne pamiatky, môžu sa aj na jeho opravu čerpať prostriedky z európskych dotácií. Římovský areál s barokovou krížovou cestou chce českobudějovické biskupstvo opraviť do roku 2022 za takmer 100 miliónov korún. Podľa hovorca biskupského úradu, p. Miroslava Bína z programu IROP má prislúbenú podporu vo výške 98,5 milióna korún a spoluúčasť tvorí 5% nákladov. S opravou začínajú práve v tomto období. V hlavnom areáli sa opraví strecha, fasáda, výmaľba interiérov aj oltár a spovednice. „Do všetkých kaplniek by sa mali vrátiť aj iluzívne maľby toho, čo tam pôvodne bolo“, povedal vedúci stavebného oddelenia biskupstva p. František Mrosko. V rámci reštaurátorových prác by mali vzniknúť aj kópie ukradnutých sôch, nakoľko po krádežiach v 90tych rokoch a začiatkom 21. storočia sa zachovala iba polovica sôch. Časť z nich je dočasne uložená v ambitoch Kostola sv. Ducha a ľudia si ich môžu prezrieť počas bohoslužieb, časť je v Borovanoch. Sochy zostali len na troch z 25 zastavení, vrátane Kalvárie. Ako uviedol vedúci pamiatkového oddelenia z biskupstva p. Jiří Vácha: „bez sôch stráca krížová cesta zmysel a stáva sa z nej len skanzen“.

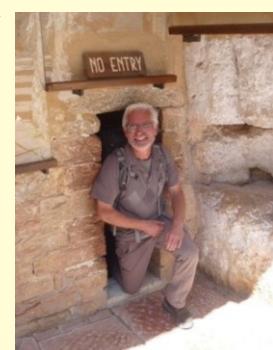
zdroj: www.budejckadrarna.cz, www.ceskatelevize.cz

kontakt pre reakcie, dialóg: prekopova@gmail.com

TÉMA s ... Majkou

...O žití v postoji menšieho

naše/vaše pohľady na rôzne skutočnosti spojené s putovaním

Menší uznaná, že nad ním je niekto väčší. Menší je vždy súčasťou väčšieho. Menšiemu stačí menej. Menší prejde úzkou bránou. Žijúc v postoji menšieho sa vzdávam pozície moci a vlády. Viem prejať úctu, rešpekt a poslušnosť. Som slušný/á. Poznanie, že nie som pánom sveta, pánom situácie, pánom času, pánom priestoru...ma uvádzam do pravdy o vlastnej "moci, vôle, sile", koľkokrát som "premožený/á". Žijúc v postoji menšieho priznávam, že som menší/a než všetko, čo ma presahuje. Ako menší/a uznanávam, že mám dary a limity. Dar života, talenty, modré oči, nohy po mame... Koľko daností ma tvorí, vytvára podstatu môjho bytia a robí ma jedinečným/ou. Som darom pre svet. Uznávam svoju jedinečnosť a prijíiam ju v plnosti s jej obmedzeniami, ktoré prináša napr. vek, zdravie. Prijíiam v pravde aj svoje omyly, chyby, hriechy. Viem si priznať chybu, ospravedlniť sa, chcem rást v dobre. Žijúc v postoji menšieho sa teším z každého nového dňa a chcem ho prežiť naplno taký/á aký/á som. Ako menší/a prijíiam spoločenstvo, rodinu, priateľov uvedomujúc si, že spoločne tvoríme celok. Jeden bez druhého sme neúplní... Potrebujeme sa navzájom, a keď chýba hoci jedna malá časť puzzle, obraz sa nemôže dotvoriť...Vzájomne sa ovplyvňujeme. To, čo urobím dnes, môže mať vplyv na to, čo bude zajtra. Žijúc v postoji menšieho si plne uvedomujem zodpovednosť za celok. Preto v tejto zodpovednosti pristupujem vážne, spravodivo, milosrdne a s úctou ku všetkému, ku každému. Vážim si celok i všetky jeho časti. Chránim to, čo mi je zverené, múdro rozvíjam a budujem v prospech ďalšieho spoločného dobra. Stačí mi menej. Delíme si čokoládu a mne stačí aj menej:) Niekto možno povie: práce mi stačí menej:), ale áno. Stačí mi menej práce. Stačí mi menší zárobok. Nemusím pracovať na 4 smeny, v dvoch - troch pozících, "od svitu do mrku", "piatok - sviatok". Stačí mi menej. Uskromním sa. Znižím svoje životné náklady. Stačí mi menej pôdy, ktorú vlastním, stačí mi menší dom/byt/izba, v ktorej žijem. Podelím sa s tým, čo mám, lebo v žijúc v postoji menšieho chápem veľkosť/množstvo toho, čo mám... V postoji menšieho prejdem aj úzkou bránou. Ako menší/a sa skláňam, skladám z chrabta bremeno, ktoré je častokrát všetkým, čo mám... Prijíiam príkorie či nespravidlivosť v poznaní, že aj tieto "úzke dvere" môžu viesť do "záhrady", ktorú ešte nepoznám. Vidiac pred sebou akúkoľvek "úzku bránu", klakám si v dôvete pred Nebeského Otca a jemu zverujem všetko. Čoraz menší/a rastiem v láske a úcte k sebe, k druhým, k celému stvorenému, existujúcemu svetu. Čoraz menší/a rastiem v láske, vo vdáke a v chvále Boha. Ďakujem Vám menší bratia a sestry, ktorí žijete blízko mňa. Ste pre mňa dôležité. Ďakujem Vám, zostaťte menšími vo veľkom svete. Pokúsim sa tiež byť vašou menšou sestrou;)

(komentár k fotografii: uzučké a nízke dvere v Eremitage delle Carceri, nedaleko Assisi, ktorími sa vychádza z jaskynky a modlitebne sv. Františka. Dvere sú také malé, že dospelý človek sa musí ozaj dobre zohnúť a zložiť zo seba batoh, ak chce nimi prejsť)

Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje (EKSCM)

podieľa Zlínsky kraj a Centrála cestovného ruchu Východnej Moravy na názvom **Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje** (EKSCM). Združenie sa usiluje získať certifikát Kultúrna cesta Európy, ktorý udeľuje Výbor ministrov Rady Európy. Cesta spája významné miesta a inštitúcie, ktoré prezentujú stále aktuálny odkaz sv. vierožvestcov Cyrila a Metoda. Tvorí ju medzinárodná sieť partnerov, ktorí sa usilujú o zviditeľnenie a uchovanie jedinečného európskeho dedičstva. Sieť svojimi aktivitami podporuje živý cyrilometodský odkaz a kresťanské korene a hodnoty založené na rešpektovaní a dialógu ľudí rôznych kultúr a vierožvaní. Aktivity medzinárodného združenia EKSCM riadi Stály sekretariát, ktorý sídlí v Zlínene. V priebehu celého roka ponúka širokej verejnosti pestru škálu kultúrno – vzdelávacích a pútneckých aktivít (www.cyril-methodius.eu).

Cyrilo-metodskú cestu na Slovensku sme Vám už v našom Pútnickom liste predstavili. Dnes Vám chceme ukázať medzinárodnú pútneckú trasu - projekt cirkevnnej, pútneckej turistiky, na ktorom sa, od príprav 1150. výročia príchodu vierožvestcov na Veľkú Moravu, založili v roku 2013 záujmové združenie právnických osôb pod názvom **Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje** (EKSCM). Združenie sa usiluje získať certifikát Kultúrna cesta Európy, ktorý udeľuje Výbor ministrov Rady Európy. Cesta spája významné miesta a inštitúcie, ktoré prezentujú stále aktuálny odkaz sv. vierožvestcov Cyrila a Metoda. Tvorí ju medzinárodná sieť partnerov, ktorí sa usilujú o zviditeľnenie a uchovanie jedinečného európskeho dedičstva. Sieť svojimi aktivitami podporuje živý cyrilometodský odkaz a kresťanské korene a hodnoty založené na rešpektovaní a dialógu ľudí rôznych kultúr a vierožvaní. Aktivity medzinárodného združenia EKSCM riadi Stály sekretariát, ktorý sídlí v Zlínene. V priebehu celého roka ponúka širokej verejnosti pestru škálu kultúrno – vzdelávacích a pútneckých aktivít (www.cyril-methodius.eu).

Na Velehrad po vyznačených pěších trasách Cyrilometodějské stezky

Během prázdnin označili značkaři Klubu českých turistů přes 315 km pěších tras Cyrilometodějské stezky mířících z různých směrů na Velehrad. Jsou navrženy tak, aby propojovaly známá i méně známá poutní místa a také přinášely informace o kulturním dědictví cyrilometodějského odkazu a kořenů slovanské vzdělanosti.

Trasy využívají již vyznačené turistické trasy Klubu českých turistů, který má více než stoletou tradici značení v České republice a nejhustší síť turistických tras v Evropě. Stávající turistické značení je na rozcestnících doplněváno tryanlivou nálepkou s bílým symbolem Cyrilometodějské stezky na modrému podkladu. Na rozdíl od tras Svatojakubské cesty vedoucí do Santiaga de Compostella, které jsou výlučně jednosměrné, jsou trasy cyrilometodějské stezky značeny obousměrně.

První tři takto značené trasy směřují na slovácké poutní místo Velehrad, které je známé jako evropské centrum dialogu Východu a Západu. První trasu začíná na Pustevnách v Beskydech a pokračuje na čtyři významná poutní místa: Radhošť, Svatý Hostýn, Zlín-Štípu a Velehrad v celkové délce 131 km rozdělených do sedmi etap. Druhá trasa vychází z Vranova u Brna a její zastávky tvoří poutní místo Křtiny nebo Hora sv. Klimenta u Osvětimanu. Trasa kopírující plánovanou Svatojakubskou cestu měří 98 km a tvoří ji pět denních etap. Poslední trasa propojuje mystickou Žítkovou na hranicích se Slovenskem, lázeňské místo Luháčovice a velkomoravské památky v Uherském Hradišti, ve Starém Městě a v Modré. Celkovou délku 86 km lze rozdělit také do pěti denních etap. Jednotlivé trasy jsou postupně popisovány formou průvodce na webu Cyrilometodějské stezky www.cyril-methodius.eu obsahujícím podrobné mapy, fotografie a textové popisy. Mapy lze rovněž vytisknout nebo stáhnout v gpx nebo kml formátu pro použití např. v mobilních aplikacích. Poutní trasy se dostaly i na nejpoužívanější turistický mapový portál mapy.cz, kde po zadání Cyrilometodějské stezky do vyhledávače se zobrazí mapa všech tří vyznačených tras, což je skvělá pomůcka pro plánování tras i putování v terénu. V příštím roce je plánovaná druhá etapa značení, která by měla prodloužit letos vyznačené poutní trasy. Bude se jednat například o trasy Český Těšín – Pustevny či Levý Hradec – Vranov.

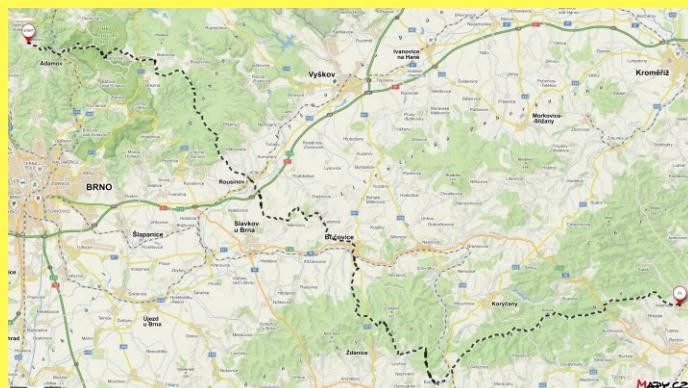
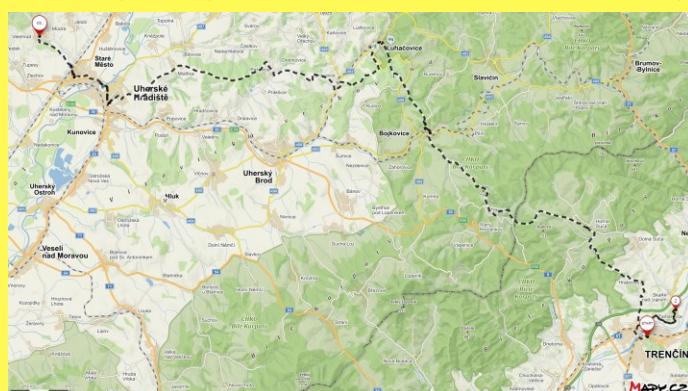
První značené cyrilometodějské trasy na Moravě vznikly již asi před deseti lety díky úctyhodnému úsilí křesťanských spolků – matic. Ty vyznačily symbolem putování tras Svatý Kopeček – Svatý Hostýn – Velehrad a Svatý Antonínek – Velehrad, které jdou mnohdy po silnicích a jsou vhodné pro větší skupiny organizovaných poutníků s doprovodným vozidlem a bezpečnostním značením, zatímco nové poutní trasy napojené na turistické značky vedou převážně přírodním terénem a jsou bezpečné a vhodné i pro individuální poutníky a turisty.

Poutník Petr Hirsch, který vešel do povědomí širší veřejnosti svojí pěší cestou z Čech do Santiaga de Compostella, Říma a Jeruzaléma, letos organizuje dvě cyrilometodějská putování. První proběhne ve dnech 20. – 23. 9. 2018 na nově vyznačené poutní trase Vranov – Velehrad. Bude-li mít kdokoliv zájem se připojit a absolvovat tuto pouť, veškeré informace může získat na webových stránkách www.pout.eu. Na první adventní neděli 29. 11. 2018 je naplánován 2. ročník Adventního putování, které by se mělo uskutečnit na poutní trase Pustevny – Radhošť – Svatý Hostýn – Velehrad. Více informací k témtoto poutím bude zveřejňováno na výše uvedeném webu.

Podobné chce neziskové sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje postupovať pri rozvoji poutních tras i na Slovensku, kde bude jejich síť navazovať na vyznačené trasy v ČR. Pokud se podaří v letošním roce uzavřít smlouvu o spolupráci s Klubem slovenských turistů, měla by být v první etapě vyznačena trasa Žítková (hraniční přechod) – Veľká Skalka, respektive Trenčín. Další trasa, která by v letošním roce mohla být vyznačena, povede z Hradu Devín přes Bratislavský hrad, Kalvárię, Mariánsku. Další etapa značení by pokračovala do Trnavského kraje směrem na významné slovenské poutní místo Šaštín-Stráže. Další trasy na Slovensku jsou projednávány s představiteli krajských samospráv, s občanským sdružením přátele Svatojakubské cesty na Slovensku – Camino de Santiago a samozrejme s Klubem slovenských turistů.

Martin Peterka, Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje, z.s.p.o., info@cyril-methodius.eu

Foto: Martin Peterka

SIONSKÁ HORA MATKY BOŽEJ A PRÍBEH KŇAZA BOHUSLAVA PIKALU

O tom, že pútnické miesta môžu vznikať aj v súčasnosti svedčí príbeh takmer nepoznanej Sionskej hory pri obci Jalovec, ktorý leží 10 kilometrov severne od Liptovského Mikuláša a tvorí turistické východisko do Západných Tatier. Kaplnka, ktorú dal postaviť v roku 1994 farár Bohuslav Pikala sa nachádza asi dva kilometre severne od obce. Najprv sa treba vydať po žltej turistickej značke a pokračovať asfaltovou cestou. (z parkoviska pri Bobrovskej Vápenici sa ide po modrej turistickej značke smerom do hôr)

Bohuslav Pikala, rodák z nedalekého Bobrovcu, nastúpil po maturite do kláštora apoštolskej školy v Banskej Bystrici. Ked' v roku 1950 kláštory rozpustili pokračoval v noviciáte a študoval teológiu v súkromnom byte. Za ilegálne štúdium ho v roku

1951 zatkli a odsúdili na 18 rokov. Prepustený bol v roku 1960 na základe prezidentskej amnestie. Vo väzení strávil 8 rokov a 8 mesiacov. Po prepustení pracoval v nábytkárskej firme a po čase pokračoval v štúdiu teológie. Za kňaza bol vysvätený v roku 1973. Pôsobil v Liptovskej Lužnej, Dovalove a na Orave. Z vďačnosti k Matke Božej za pomoc vo väzení a kňazskom živote dal nedaleko svojho rodiska postaviť kaplnku Sedembolestnej Panne Márii. Na stavbu kaplnky venoval všetky peniaze, ktoré dostal ako odškodenie za roky neoprávneného väzenia. Zomrel v roku 2007. Je pochovaný v kaplnke.

Okolo kaplnky je umiestnených do tvaru kruhu 14 zastavení Krížovej cesty. V zasklených drevených skrinkách so streškou a krížom, ktoré stoja na koloch sú farebné reliéfy výjavov. Napriek tomu, že kaplnka leží na odľahlom mieste býva väčšinu otvorená. www.lisinovic.blog.sme.sk, www.geocaching.com, www.turistika.cz

foto:zdroj: www.farabobroveck.sk Zdroj: www.obecvysoka.com

ORAVA

rozhľadňa sedlo **Beskyd, Brezovica** rozhľadňa Ostrý vrch, **Oravská Lesná železnička, Vitanová** rozhľadňa Skorušina, **Oravice** vodný park, **Námestovo** vodná nádrž Orava a galéria na Slanickom ostrove, Oravské múzeum v **Dolnom Kubíne, Oravská Polhora** Hviezdoslavova hájovňa pod Babou horou, **Zuberec** Múzeum oravskej dediny, **Chlebnice** rozhľadňa, **Dolný Kubín** múzeá a Oravská galéria, **Podbiel** Pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry, **Babín** Galéria ľudového rezbárstva, **Kubínska hola** turistické stredisko,

LIPTOV

Vlachy archeologický skansen Havránok, vodná nádrž **Liptovská Mara, Lúčky** kúpele a vodopád, Thermal park v **Bešeňovej, Velké Borové** vyhliadková veža, **Prosiecka** a **Kvačianská** dolina s mlynmi, **Pavčina Lehota** rozhľadňa, **Liptovský Ján** termálne kúpalisko, minerálne pramene, jaskyňa a rozhľadňa, Vavrišovo múzeum bitky pri obci s vyhliadkovou vežou, **Pribilina** Múzeum liptovskej dediny, **Demänovská dolina** rozhľadňa Ostredok, **Demänovská dolina** jaskyne a symbolický cintorín obetí Nízkych Tatier, **Východná** folklórny festival a v areáli amfiteátra vyhliadková veža, **Važec** jaskyňa, **Lubochňa** liečebne endokrinologických a diabetologických chorôb, **Ružomberok** Liptovské múzeum a Galéria Ľ. Fullu, **Liptovský Mikuláš** múzeá a galérie, **Vlkolíneč** pamiatková rezervácia UNESCO, **Korytnica** kúpele a minerálne pramene, **Kalameny** termálny prameň

Zaujímavosti

HRADY, ZÁMKY, KAŠTIELE

ORAVA

Oravský hrad, Istebné kaštieľ a park, **Jasenová** kaštieľ a rodný dom M. Kukučina, **Vyšný Kubín** kaštieľ a parky, **Horná Lehota** kaštieľ

LIPTOV

Liptovský hrad, hrad **Likava**, hrad **Liptovský Hrádok** a Arborétum, **Liptovský Ján** kaštieľ a kúrie, **Liptovská Štiavnica** kúria a park, **Smrečany** kaštieľ, **Liptovský Mikuláš** kaštieľ, **Kráľova Lehota** kaštieľ, **Partizánska Ľupča** kaštieľ, **Podtureň** kúria, **Vlachy** kaštieľ

zaujímavé SAKRÁLNE SKVOSTY

ORAVA

drevený Kostol Všetkých svätých v **Trvdošíne** UNESCO a galéria M. Medveckej, **Oravská Lesná** Kostol sv. Anny, **Trstená** Kostol sv. Martina, **Lokca** Kostol sv. Trojice, drevený artikulárny kostol a zvonica, **Leštiny** drevený artikulárny kostol, **Sedliacka Dubová** Kostol sv. Michala, **Dlhá nad Oravou** Kostol sv. Vendelína, **Čimhová** Kostol sv. Imricha, **Trstená** Kostol sv. Martina

LIPTOV

drevený artikulárny kostol v **Svätom Kríži, Liptovská Teplá** Kostol sv. Filipa a Jakuba, **Liptovský Michal** Kostol sv. Michala a drevená zvonica, **Ludrová** Kostol všetkých svätých, **Martinček** Kostol sv. Martina, **Liptovský Mikuláš** Kostol sv. Petra a Kostol sv. Mikuláša, **Bobrovec** Kostol sv. Juraja, **Dúbrava** Kostol sv. Ondreja, **Liptovská Anna** ruina kostola sv. Anny, **Liptovské Matiašovce** Kostol sv. Ladislava, **Liptovský Ondrej** Kostol sv. Ondreja, **Partizánska Ľupča** Kostol sv. Matúša a Kostol Sedembolestnej Panny Márie, **Smrečany** Kostol očisťovania Panny Márie, **Trstená** Kostol všetkých svätých a drevená zvonica

Evi, ty každý rok pomerne často vychádzas zo svojho bežného života špeciálneho pedagóga, maminky a dcéry na pútnickú cestu. Pravidelne cez rok prichádzas do Dechtíc, aj na rôzne miesta Čiech, ale cez letné prázdniny odchádzas na dlhšie pútnické pochody. Prečo je pút súčasťou twojho života?

Skutečná pout začína práve v okamžiku, kdy jí vúbec neplánuješ.

Pred několika lety se ve společnosti, ve které jsme s přáteli pracovali, stala událost, která z nás během měsíce udělala nezaměstnané. Nejdřív jsem si říkala, že si odpočinu, budu trochu cestovat a trochu pracovat, a pak to vše zase obnovím jinde. Ve skutečnosti, to ale nebylo vúbec jednoduché, po čase jsem zjistila, že je velmi obtížné vrátit se zpět do kultury, kde jsem 8 let pracovala a i v mého oboru pedagogicko-psychologickém, jsem v té době a ve městě, ve kterém jsem žila, nemohla nic trvalého nalézt. Pracovala jsem v různých jednorázových projektech, masírovala jsem v Rakousku, vedla kurzy pro děti, vzdělávala jsem se, přesto se mi nedálo. Potřebovala jsem užít syna i sebe, a při tom se cítit potřebná a naplněná. Trvalo to skoro tři roky, příšla jsem do bodu, kdy jsem cítila, marnost, prázdnutou a snad i zoufalství. Říkala jsem si, že budu tedy dělat cokoli, abych alespoň vydělala nějaké peníze. Cokoli se dá snadno říci, ale hůr se to žije. Když jsem byla na pohovoru a zkusebních dnech v jednom Call centru, věděla jsem, že tohle skutečně dělat nebudu a nemohu. A udělala jsem úplný opak, přestala jsem plánovat, řídit, organizovat, snažit se a odešla jsem na svoji první životní pout' do Santiago de Compostela.

Kedy si vlastne spoznala pešie putovanie a ako zapadlo do twojho duchovného života?

Jsem velká milovnice přírody od dětství. Moji rodiče s námi hodně cestovali a s mojí sestrou jsme pobývaly u babiček a tetiček uprostřed lesů a luk, u potoků a řek, na samotách i v horách, v nitru ponechány sobě. Později jsem dělala vysokohorskou turistiku a s přáteli jsem se učila překonávat některé své strachy a žít v souladu se zákonitostmi Přírody. Myslím, že tady v údolích i na úbočích hor se obnovila má modlitba z raného dětství, kterou si pamatuji od babiček. Byly jsme totiž městské děti, naši rodiče už nebyli vychovávání v katolické víře a my jsme nebyly ani pokřtěny. Vždy ve mne, v nás, byla přirozená touha po Bohu, která je dána každému. Když jsem přišla do Santiago po 800stech kilometrech nastala taková naplněná chvíle a já nemohla přestat chodit. Odletěla jsem do Lisabonu a šla jsem ještě Portugalskou cestu. Po návratu jsem do měsíce dostala dobrou práci a odešla od svého „duchovního učitele“, u kterého jsem byla 20 let.

Putuješ väčšinou sama. Čo pre teba znamená kráčanie v samote? Je to vlastne samota, alebo nie?

Myslím, že ani to si človek nevybírá. Původně jsme si s kamarádkami myslely, že pojede takový menší autobus žen, pak jsme měly jít dvě a nakonec jsem šla sama. Je to obrovský dar. Velká Očista. Velké a stálé uvědomování si sebe, svých myšlenek, pocitů, skutků. S každou další cestou kráčí hlouběji a hlouběji do svého Nitra a s každou cestou stále více a více vnímáš Boha ve svém životě, v sobě, v přírodě i v ostatních lidech. Nikdy, nikdy nejsi Sama, jsi stále obdarovávána. I přes těžkosti, nepohodlí a obtížnost, stále Chválíš Boha. Neboť ho cítis, neboť ho žiješ, neboť jsi stále s Ním a v Něm.

Pří své pouti z La Verry do Říma, jsem se v Assisi v modlitebách se sv. Františkem, rozhodla pro Křest.

Pred istým časom si mi hovorila o twojej modlitbe za český národ. Poňala siju opäť ako "modlitbu nohami". Odkiaľ kam si kráčala? Ako vlastne k tebe prišla táto myšlienka, pozvanie?

Pred 2 lety jsem začala pout' v Klášterci nad Orlicí, v místě, kde žila stigmatizovaná žena Anna Bohuslava Tomanová. Šla jsem pohraničím, po vrcholích hor i podhůří, krajinou i vesničkami i městy, prošla jsem okolo božích muk, kaplí, vstoupila a modlila se v kostelíkách i chrámech. Přes Orlické hory, Krkonoše, Jizerské i Lužické hory, Česko-Saské Švýcarsko, Krušné hory do Chebu a dále do Bavorska do vesničky Konnersreuth, kde žila jiná stigmatizovaná žena Terezie Neumann, 600km vzdálená po této cestě. V letošním roce (2018) jsem navázala znova na Chebsku a v Konnersreuthu, pokračovala Českým lesom, Šumavou, Vyšebrodskem, Novohradskými horami, Třeboňskem do České Kanady, Slavonic a vzhůru Českomoravskou vrchovinou. Po cca 900stech kilometrech jsem se vrátila k Aničce Tomanové a uzavřela tak okruh prosebných i odprošujících modliteb za Český národ.

Kdy přijde taková myšlenka??

Před pár lety jsem se na pouti zachránila a nyní je třeba z toho čerpat a dávat.

Pochop, není to promyšlené ani naplánované, do mého života přijde impuls a nemohu

jinak, je to moje vnitřní potřeba, kterou nemohu odmítout. Kterou plním s největší vnitřní Radostí i přes veškerá úskalí.

Modlitba za národ, zní příliš oficiálně a honosně, jsem jenom obyčejná žena se spoustou chyb a nedokonalostí.

Modlitba tedy patří v prvé řadě mě, mému uzdravení a obrácení, mé rodině, mé širší rodině, předkům i všem rodům, z kterých jsem vzešla v propojení, mým přátelům, spolupracovníkům, známým i lidem, které jen letmo potkám, mému Národu, Národnů, Zemi, které se dotýkám, Plodům Země, které užívám, Vodě z pramenů a potoků, kterou pijí, Slunci, které mě zahrívá a osvěcuje i Větru, který mě chladí. Moje modlitby patří Všemu Stvoření, které stále Trvá.

Ako si pred púťou vnímalas svoju vlast a čo podľa teba potrebuje Česká republika teraz, keď si ju tak povediac konkrétniešie videla, presia?

Když to řeknu úplně obyčejně, mám to tu ráda. Krajinu, písne, příběhy, lidi, historii, dobré i zlé, co jsem tu prožila. České republiku, stejně jako většina národů respektive vyspělá civilizace, se potřebuje uzdravit, obnovit, probudit, procitnout, osvobodit se. Uvědomit si, co žijeme, čemu sloužíme a kdo skutečně jsme. Zaprodali jsme se Hmotě, mamonu, falešným představám, touze po moci a nadřazenosti, žijeme z pýchy a zapomínáme na pokorou, pokání, vděčnost, radost, žít v jednotě a bratrství v rovnováze s Duchem, Duši i Tělem.

Čo si myslíš, že je potrebné povedať nám - Slovákom, Čechom (Slovanom) - o pešom putovani? Ako sa vlastne dá priblížiť, znovuobjaviť putovanie v postkomunistických krajinách?

Pěší cesta může mnohým z nás odpovědět na věčné otázky – Kdo jsme a Kam směřujeme. Ale protože jsme jedineční, není pro každého. Přesto má každý z nás možnost uzdravit v sobě sebe samého.

Všichni jsme poutníci Života. Svobodná vůle, Dar Boží, nám umožňuje jít cestou, řekneme z části podle svého. Událostmi, situacemi, reakcemi lidí i hlasem duše se učíme žít podle Božích zákonitostí, tedy z Vůle Boží. Když se nám to podaří, žijeme v Božím Milosrdenství.

Ako sa ti prakticky kráčalo po twojej vlasti? Poznám ta ako veľmi nenáročnú pútničku: vnímalas si rozdiel napr. v porovnaní so Španielskom, či inými štátmi?

Nyní odpovídám méně filozoficky. V Čechách máme poměrně dobré propracované turistické cesty, ale téměř vymizely turistické ubytovny a stejně ubývá chodců - turistů a stále přibývá speciálně vybavených, oblečených a rychle jedoucích cyklistů, kteří občas ani nevěděj kudy projeli. Není možné se srovnávat se zeměmi jako je Španělsko, Francie nebo Itálie, kde mnohdy navazují na středověkou tradici a i dnes je tu stále patrná podpora církve, státu i soukromníků. Pro poutníka je potom snazší se ubytovat – možností může být klášter, veřejná nebo soukromá ubytovna, popř. pro náročné i hotel. Cesty jsou většinou dobře značeny. U nás je poutnické značení cest v plenkách a nejjednodušší ubytování je spát pod stanem, jinak se nedoplatíte.

V čom spočívala náročnosť/obeta takejto viacročnej púte? Akú radosť/ovocie si dosiahal až námahu?

Sobětě vždy přichází i Milosti.

Čím je cesta náročnejší, „nutí tě k intenzívnejší modlitbě“, a s ní přichází i uvědomění, procitnutí, hloubka vnímání, uzdravení nebo zlepšení stavu lidí, za které se po cestě modlíš. Ale i jakési vědomí toho, že se napravuje i to, kam ty nedohlédneš, co neumíš pojmenovat, co neznaš, ale kde vůle Božíchce, abys přicházela a modlila se zde.

Zmenila ta v niečom tátu púť za národ? Čo si vďaka nej spoznala? Pozeráš sa na niečo/niekoho inak? Zmenil sa v niečom tvój pohľad na vlast?

Cítím se být více součástí svého národa a zároveň cítím zodpovědnost. Vážim si všechny, které jsem na své cestě potkala, byť by se sebevíc odlišovali od mých představ o dokonalosti.

Máš v pláne uskutočníši eště podobnú pesiu púť za národ/národy/kontinent?

Jak jsem již řekla odevzdávám vše do vůle Boží, to ne já... (snad budu moc říci více příště) Všichni jsme propojeni, není možné se modlit jen za jednoho bez modlitby za druhého. Tedy za národy ano. Jen je třeba k tomu přirozeně vědomě dojít... Nejmilostivější a nejkrásnější je modlitba za naše neprátele. Velmi velmi velmi uzdravuje. Nebojme se jí. Odpustění ulevuje a osvobozuje.

Ďakujem ti veľmi pekne, že si s naša čas odpovedať na moje zvedavé otázky!

NEPREDAJNÉ, VOLNÉ ŠÍRITELNÉ

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií.

Texty pripravili: Mgr. Mária Prekopová, František Turanský, Mgr. Žaneta Šušoliaková, Martin Peterka

Fotografie: František Turanský, Ing. Vladimír Šušoliak, Martin Peterka • Grafické spracovanie: Alfa a Omega, s.r.o.

Svoje postrehy, rady a pripomienky posielajte na adresu: putnickemiesta@gmail.com

Asociácia pútnických organizácií, Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41

